

JEVNAKER
KOMMUNE

BUDSJETT 2018

HANDLINGSPLAN OG ØKONOMIPLAN 2018-2021

Kommunestyrets vedtak – sak 107/14 – 14.12.17

INNHold

1.	ØKONOMIPLAN 2018-2021 – ÅRSBUDSJETT 2018	3
1.1	Innledning	3
1.2	Kommunebarometeret	4
1.3	Befolkning - befolkningsutvikling	5
1.4	Statsbudsjettet 2018	6
1.5	Budsjettskjema 1A – Hovedoversikt driftsbudsjett	10
1.6	Andre hovedstørrelser i driftsbudsjettet	12
2.	HANDLINGSPLAN 2015-2018	13
2.1	Jevnaker kommunes overordnede mål.....	13
2.2	Mål for kommunen	14
3.	DRIFTSRAMMENE TIL TJENESTEOMRÅDENE	21
3.1	Hovedtrekk for 2018-budsjettet	21
3.2	Folkevalgt og revisjon	21
3.3	Sentraladministrasjon.....	22
3.4	Oppvekst	25
3.5	Helse og omsorg	28
3.6	Plan og samfunn	33
3.7	Regionalt samarbeid	36
3.8	Interkommunalt samarbeid	37
3.9	Jevnaker Menighet	37
4.	INVESTERINGER 2018-2021	38
4.1	Innledning	38
4.2	Investeringer med finansiering	38
4.3	Budsjettskjema 2B Investeringsprosjektene	41
5.	VEDLEGG	44

1. ØKONOMIPLAN 2018-2021 – ÅRSBUDSJETT 2018

1.1 Innledning

Jevnaker kommune er i den heldige situasjonen, som de fleste kommuner som omkranser Oslo, å ha en jevn og god befolkningsvekst. Den har i de siste årene ligget på ca en prosent og forventes å være minst like høy i årene som kommer. Kommunen har godt med både ledige tomter for boliger og næringsbygg.

Det er en prognose for god og forutsigbar vekst i kommunen. Dette gir en god plattform å planlegge ut fra. Det vil sannsynligvis ikke komme eksterne forhold som brått vil endre våre rammevilkår. Befolkningsvekst gir trygghet for framtidig økonomisk ståsted. Imidlertid er det flere forhold som likevel skaper mørke skyer i horisonten. Jevnaker har blant landets laveste inntektsnivå, målt per innbygger. Samtidig har kommunen en relativt høy gjeld og benytter heller ikke anbefalt nedbetalingsmodell, noe som gjør at vi skyver mye gjeld foran oss. På toppen av dette har det over år vært lite rom for vedlikehold av kommunale bygg. En tredje usikkerhet er om nåværende eller kommende regjeringer vil endre det kommunale inntektssystemet i vår disfavør. Et fjerde moment er om vi får innbyggere som krever forsterket innsats gjennom særegne kommunale ressurser. Slike forhold er meget vanskelig å håndtere innenfor våre allerede meget stramme budsjetter.

Oppsummert er det mange forhold som er bekymringsfulle. Det må derfor legges til rette for en sunn og robust økonomi i kommunen; ikke bare for kommende år, men sett i 10-12 års perspektiv. Vi som styrer nå, enten det er politiske eller administrative ledere, bør ikke velge den enkleste veien nå. I tilfelle vil våre innbyggere merke det i form av dårligere tjenester år for år og kommende kommunestyret vil være bundet på hender og føtter av at renter og avdrag binder opp stor del av driften, samtidig som våre bygg vil kunne være i elendig forfatning. Vi må innrette styringen slik at det tjener framtidige generasjoner i kommunen.

Det tas derfor to grep:

- Eiendomsskatten økes
Økningen anvendes til vedlikehold av kommunale bygg (bl a barnehager og skoler), i henhold til godkjent vedlikeholdsplan
- Handlingsregelen for anvendelse av nåværende eiendomsskatt på 2 promille videreføres, men med den endring at 1 promille benyttes til økt nedbetaling av lån istedenfor avsetning til disposisjonsfond. Gjennom denne endringen vil kommunen komme opp på anbefalt nedbetalingsmodell for lån. Vårt disposisjonsfond er dessuten stort nok for øyeblikket.

På denne måten ivaretar kommunen sin realkapital (bygg) på en framtidsrettet måte, og vi skyver i mindre grad gjelden vår foran oss. Dermed får vi en mer robust økonomi i et lengre perspektiv.

Administrasjonen har møtt store utfordringer ved arbeidet med dette årets budsjett. Årsaken er at kommunen gjennom statsbudsjettet får 2,2 % vekst, som ikke er nok til å dekke forventet lønns- og prisvekst for 2018. Når nye og ressurskrevende tiltak både innenfor oppvekst og helse og omsorg må

inn i budsjettet og det samtidig skal ta høyde for nye, vedtatte tiltak, har regnestykket ikke gått opp. Etter tilført forventet lønnsvekst for 2018, må alle områder omdisponere sine midler for å komme i havn. Det ligger derfor en betydelig effektivisering inne i årets budsjett (mellom 1 og 2 prosent).

Budsjettet for 2018 gjøres derfor opp med et helt minimalt driftsresultat på 0,24 prosent. Driftsbudsjettet har neppe vært mer presset noen gang tidligere, og det vil kreve en aktpågivende økonomisk styring gjennom hele året for å sikre et plussresultat på driften.

1.2 Kommunebarometeret

Kommunebarometeret er en årlig rangering av alle kommuner på basis av tilgjengelig data fra offisielle kilder basert på til sammen 141 nøkkeltall innen 12 ulike kategorier. Dette er ingen vurdering av kvalitet på tjenestene, men sier noe om det ser ut til at kommunen har noe å lære. Hensikten er å gi beslutningstakere – særlig lokalpolitikere – en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver.

Plassering totalt 2011 – 20167

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nøkkeltallene alene	140	302	364	324	209	124	171
Totalplassering justert for økonomiske forutsetninger	38	238	316	197	90	56	69
Rangering inntektsnivå	418	408	408	427	427	426	400

Tabellene under viser Jevnaker kommunes, nabokommunene og kommunegruppe 7 (median) plassering innen hver sektor (sammenlignbar).

	Vekt (%)	2013	2014	2015	2016	Jevnaker 2017	Gran 2017	Lunner 2017	Ringerike 2017	Hole 2017
Grunnskole	20	250	261	317	240	255	174	168	219	16
Pleie og omsorg	20	153	100	84	93	104	403	283	385	172
Barnevern	10	315	80	56	27	101	28	223	74	51
Barnehage	10	237	269	125	248	295	377	332	342	316
Helse	7,5	338	228	367	160	237	256	340	364	118
Sosial	7,5	288	309	250	163	317	138	303	396	278
Kostnadsnivå	5	62	56	54	103	33	139	117	65	91

Jevnaker havner på en 69. plass i Kommunebarometeret 2017 når plasseringen er korrigert med hensyn til økonomiske rammebetingelser.

Andelen nøkkeltall som har blitt forbedret det siste året på ligger på 45 %. Det konkluderes allikevel med at nøkkeltallene er klart bedre enn disponibel inntekt skulle tilsi. Målt over de siste fire årene har driften gått i pluss og kommunen har et disposisjonsfond som normalt er stort nok til å håndtere plutselige økonomiske utfordringer.

Det er gode nøkkeltall spesielt innen vann og avløp, barnevern og pleie og omsorg. Det er også en topp plassering hva gjelder kostnadsnivå (33). Nøkkeltallene som trekker mest ned er sosial og barnehage.

1.3 Befolkning - befolkningsutvikling

Per 1. januar 2017 hadde Jevnaker 6 696 innbyggere, mens det ved utgangen av juni var 6 750 innbyggere.

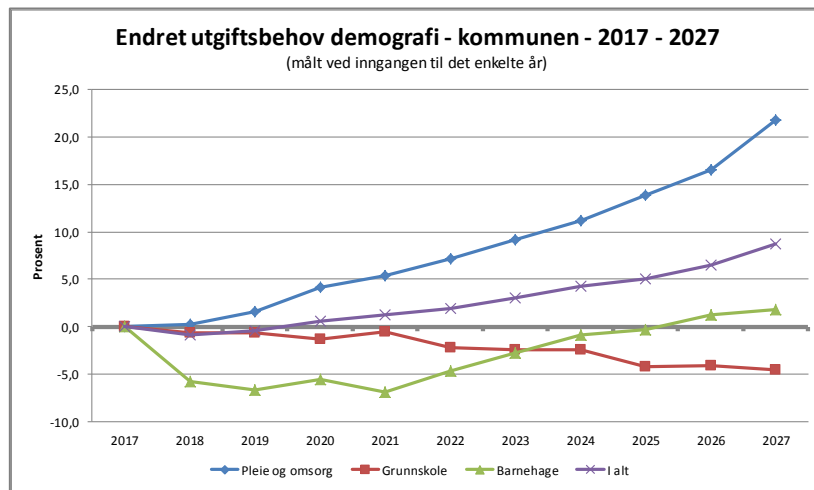
Tabellen under viser befolkningsutviklingen i kommunen per 1. januar fra 2010 til 2017 og endringen i %. (SSB) I snitt en økning på 1 %.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Befolkning	6 359	6 483	6 444	6 516	6 599	6 629	6 696	6 750
Endring	1,7	1,9	-0,6	1,1	1,3	0,5	1,0	0,8

Befolkningsframskriving for Jevnaker i henhold til SSB statistikk, middels vekst (MMMM) gir følgende tabell:

	2017	2020	2025	2030	2035	2040
0-5 år	420	402	425	441	448	454
6-12 år	539	562	522	546	574	587
13-15 år	254	239	255	232	249	258
16-66 år	4 335	4 366	4 530	4 648	4 695	4 762
67-79 år	838	907	963	980	1 098	1 214
80-89 år	256	260	325	455	494	494
90 år eller eldre	54	65	62	69	95	142
	6 696	6 801	7 082	7 371	7 653	7 911

Framskrivingen viser at befolkningsveksten vil fortsette og i 2040 anslås innbyggertallet til ca. 7 910. Prognosen viser en moderat økning i antall barn i barnehagealder fram til år 2025, men kraftigere vekst de øvrige årene. For barn i skolepliktig alder er det en relativt lav vekst i hele perioden. Det er aldersgruppen 80 – 89 og 90 år eller eldre som vil øke mest i perioden sett under ett. En stor økning i denne aldersgruppen, gir helt nye utfordringer for kommunen og medfører at det må tenkes nytt om hva som er kommunens rolle og hva som er pårørendes og andre aktørers rolle i framtida. Samtidig er det et sterkt behov for å innføre ny teknologi som kan avlaste det sterkt økende bemanningsbehovet.

1.4 Statsbudsjettet 2018

Forslag til statsbudsjett for 2018 ble lagt fram 12. oktober, mens endelig vedtak skjer innen 15. desember. Regjeringens budsjettforslag innebærer en reell vekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 3,8 milliarder kroner. Veksten i frie inntekter ses i sammenheng med kommunenes merutgifter til befolkningsutvikling samt sektorens merutgifter til pensjon. Det anslås at den delen av utgiftene utgjør om lag 2,6 milliarder kroner.

Realveksten bygger på lønns- og prisvekst som er anslått til 2,6 prosent (deflator).

For Jevnaker kommune er regjeringens anslag på de frie inntektene for 2018 på 354,7 mill. kr, dvs. en vekst på 2,2 prosent. Demografikostnader, økte lønns- og pensjonskostnader mm må dekkes av de frie midlene.

Nedenfor nevnes noen hovedpunkter fra regjeringens forslag:

- Opptappingsplan for rusfeltet
- Tidlig innsats i barnehage og skole
- Forebyggende tiltak for barn, unge og familier

Økonomisk ståsted ved inngangen til planperioden

Jevnaker kommunes siste års avlagte regnskap (2016) viste ved avslutningen av driftsregnskapet et regnskapsmessig mindreforbruk på 15,8 mill. kr. Netto driftsresultat var på 19,3 mill. kr, tilsvarende 4,1 prosent.

Etter tredje kvartal 2017 er det fortsatt usikkerhetsmomenter når det gjelder årsprognosen totalt sett, men skatteinngangen per september lå foran budsjett. Med generelt høy skatteinngang i landet for øvrig antas dette å gi en merinntekt. Etter inntektsutjevning lå Jevnaker kommune på 94,3 prosent av landsgjennomsnittet. Endelig avregning er ikke kjent før i januar 2018.

Gjeldsnivået er helt sentralt og viktig for å kunne vurdere kommunens økonomi, selv om det ikke kan bedømmes på basis av dette alene. Kommunen har begrenset med egenkapital og må derfor låne penger til å bruke på investeringer. Kommunen har hittil valgt å legge seg på en minsteavdragsprofil,

noe som tilsvarer lang nedbetalingstid på samlet lånegjeld. Netto lånegjeld korrigeret for ubundne investeringsfond utgjør ved inngangen av 2017 71,4 prosent av driftsinntektene. Med en total gjeldsportefølje ved utgangen av året på i overkant av 430 mill. kr er kommunen sårbar for en evt. renteoppgang. Dagens rentenivå er lavt og kommunens driftsregnskap nyter godt av dette. Selv om det per nå ikke er gitt signaler om renteoppgang, synes en renteøkning på 2 - 3 prosent i et langsiktig tidsperspektiv ikke usannsynlig. En økning på en prosent vil utgjøre ca. 4,3 mill. kr og det vil påvirke tjenesteproduksjonen tilsvarende.

Norges Banks prognose på styringsrenten ligger på 0,5 prosent. Signalene tilsier at rentenivået vil holde seg uendret det neste året, mens det vil bli litt høyere på sikt. Endringene i utsiktene og risikobildet tilsier en noe tidligere renteøkning enn tidligere forventet.

I likhet med kommune-Norge for øvrig er også Jevnaker kommunes pensjonsutgifter en stadig økende belastning. Oppsamlet premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter utgjorde ved inngangen av 2017 6,9 prosent. Dette er kostnader som belaster driften i årene framover.

Kommunens økonomiske handlingsrom er begrenset. Kommunen drives nøkternt, og det er god styring av den daglige driften. Det knytter seg imidlertid alltid usikkerhet til de store størrelsene i budsjettet og det er ikke høyde for uforutsette hendelser.

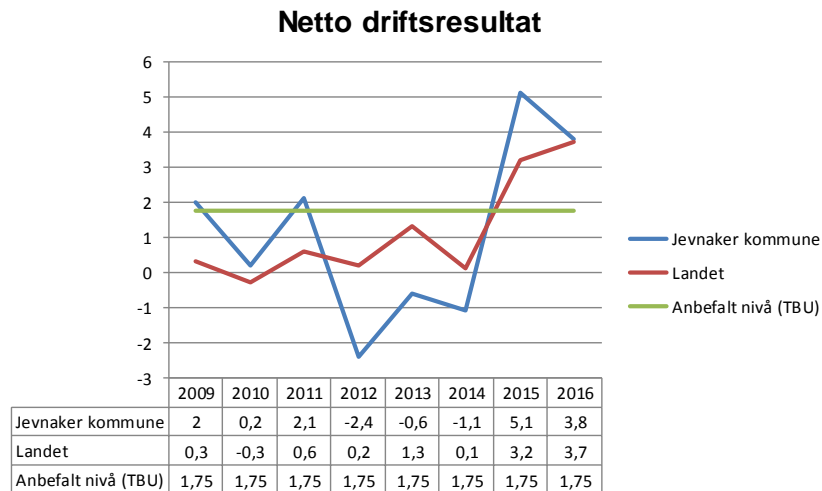
Økonomiske målsettinger / Finansielle nøkkeltall

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et av de viktigste nøkkeltallene i kommunesektoren og er en hovedindikator for målet på økonomisk balanse. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at driftsutgiftene er dekket, samt renter og avdrag er betalt. Netto driftsresultat gir et uttrykk for hva kommunen sitter igjen med til eventuell egenkapitalfinansiering av investeringer og/eller avsetninger på fond til senere års drift. Netto driftsresultat er å anse som tilfredsstillende dersom det over tid utgjør minst 1,75 %,

I realiteten har netto driftsresultat vært høyere enn den virkelige driftsmarginen skulle tilsa de siste årene. I grafen under er netto driftsresultatet korrigeret for netto premieavvik og netto avsetninger til bundne fond. Grafen illustrerer korrigeret netto driftsresultat i kommunen de siste åtte årene målt mot landet for øvrig og mot det antatte sunne nivået (1,75 %).

Netto driftsresultat for økonomiplanperioden 2018– 2021 er budsjettert med 0,24 % i 2018 og henholdsvis 0,29 %, 0,55 % og 1,44 % i planperioden.

Disposisjonsfondet

Det er viktig for kommunen å ha en disponibel fri egenkapital for å unngå å justere tjenestenivået i år med svingninger i inntekts- og utgiftsnivået. Videre er det sunn økonomi å ha midler til egenfinansiering av investeringer.

Jevnaker kommune hadde ved utgangen av 2016 disposisjonsfond på totalt 38,6 mill. kr. I henhold til gjeldende budsjett 2017 vil disposisjonsfondet ved utgangen av året være på 52,4 mill. kr, noe som utgjør 11 % av sum driftsinntekter. Nivået anses som tilfredsstillende.

Budsjettert avsetning til disposisjonsfond er i 2018 foreslått til 1,2 mill. kr. Det er også budsjettert med 4 mill. kr i bruk av disposisjonsfondet til finansiering av investeringer. Dette fører til at disposisjonsfondet i 2018 vil bli redusert med 2,8 mill. kr. Vedtak om disponering av årsresultatet skjer imidlertid først ved årsavslutning av regnskapet og disponering av midlene fastsettes i kommunestyrets endelige vedtak av årsregnskapet.

Kommunens lånegjeld

Total gjeldsportefølje vil ved inngangen av 2018 være på ca. 430 mill. kr. Med investeringsnivået som ligger inne i planperioden vil lånegjelden øke med ca. 50,6 mill. kr.

Den økende gjeldsbelastningen vil medføre enda tøffere prioriteringer når det gjelder driftsnivået framover. Særlig vil kommunen være utsatt ved en renteøkning. En del av lånegjelden kompenseres gjennom selvkostregnskapet for vann og avløp, og med kompensasjonstilskudd for renter og avdrag fra Husbanken.

Kommunen har per utgangen av 2016 en nettolånegjeld per innbygger som ligger under gjennomsnitt både for landet, Oppland og for kommunegruppe 7. Sammenlignet med nabokommunene ligger Jevnaker for øyeblikket høyere enn Ringerike, men lavere enn Gran, Lunner og Hole. Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler.

Kostra-tall 2016 viser følgende:

	Jevnaker	Lunner	Gran	Ringerike	Hole	Kostra-gruppe 7	Oppland	Landet
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	49 822	56 173	50 429	40 265	53 178	62 082	58 253	63 977

I henhold til forslaget til budsjett vil utviklingen i netto lånegjeld per innbygger bli som følger forutsatt en befolkningsøkning på 1,5 %:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	45 700	49 822	60 537	71 995	68 711	63 270	61 396	59 564

Likviditet/finansforvaltning

Jevnaker kommune har per i dag grei likviditet til å håndtere løpende betalingsforpliktelser, og har også noe overskuddslikviditet til å plassere i alternative markeder om det viser seg lønnsomt. Likviditeten anses med dette budsjettet fortsatt å være tilfredsstillende.

1.5 Budsjettskjema 1A – Hovedoversikt driftsbudsjett

**per 01.10.17*

Budsjettskjema 1A	Regnskap 2016	Just. Budsj. 2017*	Budsjett 2018	ØP 2019	ØP 2020	ØP 2021
Skatt på inntekt og formue	147 737	147 904	155 732	159 625	163 616	167 706
Ordinært rammetilskudd	184 650	195 561	199 405	205 387	205 387	205 387
Skatt på eiendom	8 547	9 000	11 750	11 000	11 000	11 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-	-
Andre generelle statstilskudd	2 898	2 862	2 907	2 859	2 799	2 739
Sum frie disponible inntekter	343 832	355 327	369 794	378 871	382 802	386 832
Renteinntekter og utbytte	3 083	2 543	1 935	1 915	1 894	1 873
Gevinst finansielle instrumenter	-	-	-	-	-	-
Renteutg.,provisjoner o.a. fin.utg.	7 465	8 714	8 786	10 713	11 107	11 236
Tap finansielle instrumenter	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	12 073	13 892	21 016	27 163	27 453	26 267
Netto finansinnt./utg.	-16 456	-20 063	-27 867	-35 961	-36 666	-35 630
Til dekn av tidl regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	21 674	21 004	1 181	1 422	2 771	7 246
Til bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-
Bruk av tidl regnsk.m. mindreforbruk	13 422	15 799	-	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	6 590	-	-	-	-	-
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-
Netto avsetninger	-1 663	-5 205	-1 181	-1 422	-2 771	-7 246
Overført til investeringsregnskapet	10	-	-	-	-	-
Til fordeling drift	325 703	330 061	340 746	341 488	343 365	343 956
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	309 904	330 061	340 746	341 488	343 365	343 956
Regnskapsm mer/mindreforbruk	15 799	0	0	0	0	0

**Justert budsjett per 01.10.17*

Skjema 1A viser hvordan vi kommer fra frie disponible inntekter via finansinntekter/-utgifter og avsetninger/bruk av avsetninger til hvor mye som er disponibelt til fordeling ut til enhetene.

Anslag på frie inntekter (skatt og rammetilskudd) totalt for Jevnaker i 2018 er 355,1 mill. kr, dvs. en økning på 11,6 mill. kr fra 2017. Økningen skal dekke lønns- og prisvekst, pensjon, demografikostnader, nye oppgaver m.m.

Skjønnsmidler på 2 mill. kr inngår i anslaget på frie inntekter. Midlene er begrunnet i ekstra utgifter til barnevern og ekstra store utgifter til ressurskrevende barn i skole og barnehage. Dette er en økning på 1,6 mill. kr i forhold til inneværende år.

Distriktstilskudd Sør-Norge skal ivareta kommuner i Sør-Norge med en svak samfunnsmessig utvikling. For å kvalifisere for tilskuddet må kommunen ha hatt en gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre år som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet, og den samfunnsmessige utviklingen, som gir et uttrykk for utviklingen i tilgjengelighet, demografi, arbeidsmarked og inntekter, må ha en indeks mellom 0 og 46.

Jevnaker kommune vil i 2018 motta distriktstilskudd Sør-Norge på 1,7 mill. kr. Dette beløpet inngår også i anslaget på frie inntekter.

Rammetilskuddet fordeler seg som følger, jfr. statsbudsjettet og KS prognosemodell:		
Innbyggertilskudd	160 174	Per innbygger - kr 23.726
Inntektsutjevning	34 621	Per innbygger - kr 5.118
Utgiftsutjevning	-3 409	Behovsindeks 0,98834 (landsgjennomsnitt = 1) Trekk per innbygger - kr 505
Tilskudd med særskilt fordeling	1 333	Frivilligsentral, helsestasjon/skolehelsetjeneste
Inntektsgarantiordningen	2 985	Kr 442 per innbygger
Distriktstilskudd Sør-Norge	1 700	Har under 3200 innbyggere eller en distriktsindeks på 46 (Jevnaker 45) eller lavere samt gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre åra som er lavere enn 120 % av landsgjennomsnittet
Ordinært skjønn	2 000	Fylkesmannens fordeling
Sum rammetilskudd	199 405	

Alle tall i 1.000 kr

Øvrige budsjettkommentarer og forutsetninger

Skatteanslaget for 2018 er budsjettet med 155,7 mill. kr. Dette i henhold til anslaget i prognosemodellen fra KS, ordinært alternativ, hvor det er benyttet nominell skattevekst fra 2017 på 2,65 %.

Andre generelle statstilskudd:

Kompensasjonstilskudd fra Husbanken for renter og avdrag av investeringer i henhold til handlingsplan for eldreomsorg, reform-97 og rentekompensasjonsordningen for skoler og kirker er for 2018 beregnet til 2,9 mill. kr. Det er brukt en rentesats på 1,6 %.

Skatt på eiendom er budsjettet med 11,75 mill. kr – 2,5 promille.

Renteinntekt på innskudd er beregnet med 1,77 % årlig rente, mens rente på ansvarlig lån er beregnet med 5,5 % rente. Det er ikke budsjettet med utbytte.

For 2018 er det forutsatt en renteutgift på 2 % på nye låneopptak. Simulert rente i Kommunalbankens låneportal er brukt på lån med flytende rente, mens reell rente er brukt på fastrentelån. I planperioden er samme beregningsmåte benyttet.

Avdrag er budsjettet ut fra reelle innbetalinger med tillegg på 4,7 mill. kr.

F.o.m. 2018 vil avdrag bli beregnet etter forenklet modell. Endelig størrelse på avdraget vil bli utregnet etter at regnskapet for 2017 er avsluttet.

Netto driftsresultat utgjør 1,2 mill. kr – 0,24 % av sum driftsinntekter.

1.6 Andre hovedstørrelser i driftsbudsjettet

Spesifikasjon av ansvar 170 i budsjettskjema 1B	Just budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Andre overordnede forhold	2017	2018	2019	2020	2021
Lønn og pensjon	1 736	7 196	7 196	7 196	7 196
Tap på krav	100	100	100	100	100
Amortisert premieavvik	5 566	5 409	6 151	8 028	8 619
Avskrivninger	26 500	28 572	31 687	31 867	29 461
Sum utgift	33 902	41 277	45 134	47 192	45 377
Momskompensasjon drift,	-7 750	-7 750	-7 750	-7 750	-7 750
Motpost avskrivninger	-26 500	-28 572	-31 687	-31 867	-29 461
Sum inntekt	-34 250	-36 322	-39 437	-39 617	-37 211
Sum nettoutgift	-348	4 955	5 697	7 575	8 166

Alle tall i 1.000 kr

Lønn og pensjon (sentralt avsatt lønnsnett)

I lønnsnetten ligger midler til å dekke konsekvensene av neste års lønnsoppgjør og pensjon samt konsekvensene av lokale forhandlinger kapittel 4 og 5 samt ledere fra 2017 med totalt 12,6 mill. kr. Helårsvirkning av det sentrale lønnsoppgjøret fra 2017 er fordelt ut i enhetenes rammer for 2018. Prognose for pensjonskostnadene, som er beregnet av KLP og SPK, er lagt til grunn i budsjettforslaget.

Premieavvik, pensjon

Det er budsjettert med en reduksjon i amortisert premieavvik på 0,1 mill. kr på bakgrunn av tidligere års premieavvik.

Amortisert premieavvik består av 1/15 av tidligere års bokførte premieavvik for premieavvik som har oppstått i 2010 og tidligere, for premieavvik oppstått i 2011 – 2013 er amortiseringstiden 10 år, mens det for premieavvik oppstått fra og med 2014 er endret til 7 år.

Momskompensasjon

For året 2018 er det budsjettert med 7,75 mill. kr i momskompensasjon fra drift.

Momskompensasjonen fra drift vil bli fordelt fra området 170 og ut i de enkelte områdenes rammer etter reelle tall for året 2018. Budsjetterte rammer vil bli justert med tilsvarende.

All merverdiavgiftskompensasjon knyttet til investeringsprosjekter direkteføres i investeringsregnskapet. Budsjettert beløp i 2018 er 22,4 mill. kr.

2. HANDLINGSPLAN 2015-2018

2.1 Jevnaker kommunes overordnede mål

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsverktøy. Den inneholder overordnede mål, som skal sikre at kommunen ivaretar sine langsiktige utfordringer og styre kommunen i en ønsket retning. Samfunnsdelen skal omfatte kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den skal danne grunnlaget for kommunens fireårige handlingsplan og budsjett.

Kommuneplanen inneholder fem satsingsområder:

- **Stedsutvikling Nesbakken**
- **Bolyst og attraktivitet**
- **Levekår**
- **Verdiskaping**
- **Samferdsel og arealstrategi**

Årlige handlingsmål tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel.

2018 er siste året i denne handlingsplanperioden. Kommuneplanens handlingsdel er under revisjon. Når dette arbeidet er ferdig, vil det også bli avledet nye handlingsmål. Det antas at en god del av målene likevel videreføres i neste periode.

2.2 Mål for kommunen

Stedsutvikling Nesbakken Hovedmål

Fra tettsted til småby – med identitet og trivsel skal Nesbakken være et naturlig valg for innbyggere og tilreisende.

Utviklingsmål 2015-2018:

- Gode sentrumsfunksjoner og felles møteplasser
- Etablere Jevnaker brygge
- Strandpromenade Nesbakken – Haugerlandet
- Et mangfold av småskala-næringer
- Fortetting og forskjønning
- Sentrum skal være trafiksikkert og universelt utformet
- Nybygg tilknyttes fornybar energi
- Helhetlig skilting på fasader, gater og tilkomstveier

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR			RES 2018
Initiere bygging av Jevnaker brygge og strandpromenade Verkevika	Utført/ikke			
Utarbeide parkeringsplan	Utført/ikke			
Sette opp informasjonsskilt ved innfartsveiene til sentrum	Utført/ikke			

Bolyst og attraktivitet Hovedmål

Jevnaker skal være regionens mest attraktive bokommune.
Befolkningsveksten skal være bærekraftig, med minst 1,5 % per år.

Utviklingsmål 2015-2018:

- Være en aktiv partner for utbyggingsprosjekter, bl a iverksette strategi for boligbygging
- Være attraktiv og tilrettelegge for barnefamilier, fokus på tilbakeflytting
- God tilgang til fjorden, marka og andre rekreasjonsområder
- Gode kultur- og fritidstilbud for barn og unge
- Profilering av Jevnaker og regionen
- Tilby gode og varierte tjenester

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR			RES 2018
Utarbeide boligbyggingsstrategi	Utført/ikke			
Vedta samfunnsdelen i kommuneplanen	Utført/ikke			
Merke og skilte turvei i Moesmoen og lage oversiktskart	Utført/ikke			
Utrede kulturscene	Utført/ikke			
Gjennomføre et spesielt markedsføringstiltak for 2018	Utført/ikke			

Levekår Hovedmål

Gode levekår for alle

- Folkehelseprofil over landsgjennomsnittet
- En god skole for alle, der ingen i videregående skole dropper ut, en skole med fokus på tidlig innsats, læring og mestring.

Utviklingsmål 2015-2018:

- Jevnaker skal ha full barnehagedekning og de beste skolene i Hadeland/Ringeriksregionen
- Et helhetlig læringsløp med høy kvalitet og gode overgangsfaser.
- Styrke grunnleggende ferdigheter, språkstimulering, sosial kompetanse – gi tidlig hjelp for å fremme læring.
- Sikre at barn får et godt oppvekstmiljø.
- Fysisk aktivitet styrkes.
- Tidlig innsats og forebyggende folkehelsearbeid i hele befolkningen
- Legge vekt på den enkeltes egne ressurser og utvikling av mestringsevnen.
- Ta i bruk velferdsteknologi.
- Ta i mot samt integrere flyktninger på en god måte.
- Et variert kultur- og fritidstilbud for alle
- Ungdom utenfor skole eller arbeid skal raskt bistås til å fullføre et utdanningsløp eller komme i arbeid.
- Frivillig arbeid oppmuntres
- Jevnakersamfunnet skal fremme likeverd og inkludering

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR	RES 2015	RES 2016	RES 2017	RES 2018
Minst 80 % av elevene på nivå 2 og 3	Nasjonale prøver	Les: 68,5 % Regn: 63,9 % Eng: 54,3 %	Les: 84,2% Regn: 78,9% Eng: 81,7%		
Resultatene i Jevnaker-skolene minst på landsgjennomsnittet	Skoleporten				
Mobbing i skolen reduseres	Elevundersøkelse %	1,3 %	1,5 %		
Behovet for spesialundervisning i skole skal ikke overstige 6 %, totalt årstimetall 3 000	•Andel av elever med vedtakstimer •Totalt årstimetall av SU	10,0 % 7 316	8 % 7 781		
Andelen barn med enkeltvedtak i barnehagen skal ikke overstige 3% Totalt årstimetall 5 800	Andel barn med vedtak Totalt årstimetall SH	3,5 % 8 910	4 % 6 687		

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR	RES 2015	RES 2016	RES 2017	RES 2018
Gjennomføre brukerundersøkelse barnevern	Utført/ikke				
Utarbeide strategisk plan oppvekst	Utført/ikke				
Ta i mot alle utskrivningsklare pasienter	Antall				
Ingen på venteliste sykehjemsplasser	Antall				
Andel mottakere av sosialhjelp under 25 år reduseres	%				
Minst 85 % av arbeidssøkere/ brukere med nedsatt arbeidsevne under 30 år fulgt opp siste 3 mnd	%				
Minst 75 % av flyktningene skal være i arbeid, skole eller annen meningsfull aktivitet etter 2 års introduksjonskurs	%		60 %		

Verdiskaping Hovedmål

Øke antall arbeidsplasser i Jevnaker og i regionen for øvrig.
Jevnaker skal være en næringsvennlig kommune.

Utviklingsmål:

- Nært samarbeid med kommunene og andre aktører for å følge opp Omstillingsplanen for Ringeriksregionen.
- Næringsområdene på Bergermoen utvikles i sammenheng med øvrig næringsvirksomhet på Eggemoen.
- Storhandelsvirksomhet etableres først og fremst på Bergermoen.
- Bidra til å utvikle opplevelsesbasert næring med basis i Kistefos-Museet og Hadeland Glassverk
- Realisere et nasjonalt opplevelsessenter for glass på Jevnaker
- Støtte opp under småskala-/nisjeproduksjon i kommunen, herunder kortreist mat og annen kulturbasert næring.
- Støtte opp under utvikling av skogindustrien, herunder Treklyngen.

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR	RES 2015	RES 2016	RES 2017	RES 2018
Tilrettelegge for julemarked i sentrum for lokal mat	Utført/ikke				
Vedta landbruksplan for Hadeland	Utført/ikke				
Markedsføre ledige næringstomter og -lokaler	Utført/ikke				
Utarbeide felles næringspolitisk strategi i Ringeriksregionen	Utført/ikke				

Samferdsel, areal, klima og beredskap

Hovedmål

Jevnaker skal være en trafikksikker kommune, med nullvisjon for antall drepte og skadde.

Effektiv samferdsel inn og ut av regionen

Bærekraftig utvikling og arealforvaltning og reduksjon av lokale klimagassutslipp.

Utviklingsmål 2015-2018:

- Bærekraftig arealforvaltning. Utbygging av sentrumsnære boligområder for å minske bilbruk.
- Ivareta Jevnakers verdifulle kultur- og jordbrukslandskap.
- Ny E16 Olum-Eggemoen og avlastet vei tas i bruk innen 2020.
- Ikke legge bomstasjon på eksisterende vei. Den statlige finansieringsandelen skal være minst 60%.
- E16 videreføres med ny parsell Eggemoen- Nymoen.
- Delta aktivt med å utvikle gode vei- og jernbaneforbindelser mellom Oslo og Hønefoss (Ringeriksbanen og E 16).
- Bedre kollektivforbindelser til og fra Jevnaker og utrede lokalbane Hønefoss-Jevnaker-Roa.
- Kvaliteten på lokale veier bedres. Rehabiliterer veier som er sentrumsnære, har mye trafikk eller har en viktig funksjon.
- Klima/energigivnlige løsninger på alle områder
- Miljøsertifisere kommunens virksomhetsområder etter «Miljøfyrtårn»-systemet.
- Etablere gang- og sykkelveier mellom sentrumsnære boligområder og viktige funksjoner.
- Ha oppdaterte og velfungerende beredskapsplaner og øve jevnlig.
- Hensynet til samfunnssikkerhet og beredskap skal vurderes i alle planer.
- Forbedre bredbåndstilbudet.

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR	RES 2015	RES 2016	RES 2017	RES 2018
Vedta klima- og energiplan	Utført/ikke				
Igangsette revisjon av kommuneplanens arealdel	Utført/ikke				
Utrede styrking av kollektivtrafikken innad i Jevnaker og Jevnaker-Hønefoss, Jevnaker-Roa	Utført/ikke				

Kommunen som organisasjon Hovedmål

Kommunen skal ha høy tillit og kommunens tjenester skal være gode.

Utviklingsmål 2015-2018:

- Høy tilfredshet hos innbyggere og medarbeidere
- Gjennomføre bruker-, innbygger- og medarbeiderundersøkelser
- Videreutvikle kompetansen hos ledere og medarbeidere
- Høy effektivitet og kvalitet i alle ledd, med vekt på innovasjon
- Oppnå 94 % tilstedeværelse
- Attraktiv arbeidsgiver
- Robust kommuneøkonomi – minst 2 % netto driftsresultat.
- Fokus på tidlig innsats og forebyggende arbeid i alt vi gjør

PERIODEMÅL 2018	MÅLEINDIKATOR	RES 2015	RES 2016	RES 2017	RES 2018
Utarbeide digitaliseringsstrategi	Utført/ikke				
Sykefraværet skal ikke overstige 6,5 %	%	8,6 %	6,5 %		
Videreføre og evaluere prosjekt «Attraktiv arbeidsgiver»	Utført/ikke				

3. DRIFTSRAMMENE TIL TJENESTEOMRÅDENE

3.1 Hovedtrekk for 2018-budsjettet

Tall i 1 000 kr							
	2016	Justert budsjett pr 01.10.17	+ / - endr 2017 -> 2018	Budsjett 2018	Budsjett 2019	2020	2021
Folkevalgte og revisjon	4 728	5 003	-68	4 935	4 935	4 935	4 935
Sentral administrasjon	29 379	36 005	258	36 263	36 263	36 263	36 263
Overordnet økonomi	8 461	-348	5 303	4 955	5 697	7 574	8 165
Selvkost (vann, avløp, feier)	-6 575	-7 436	0	-7 436	-7 436	-7 436	-7 436
Oppvekst	126 781	133 148	78	133 226	133 226	133 226	133 226
Helse og omsorg	109 209	119 514	3 195	122 709	122 709	122 709	122 709
Plan og samfunn	37 921	44 174	1 919	46 093	46 093	46 093	46 093
SUM TOTALT TIL DRIFT	309 904	330 061	10 685	340 746	341 488	343 365	343 956

Alle tall i 1.000 kr

Øvrige budsjettkommentarer omtales nærmere under hvert enkelt område

3.2 Folkevalgt og revisjon

Generelt

Kommunens kostnader i forbindelse med politisk virksomhet er samlet i ansvarsområdet «Folkevalgt og revisjon.» Kostnadene her utgjør; godtgjørelser til folkevalgte, tilskudd til politiske partier, bevertning, forbruksmateriell, annonser/informasjonsarbeid, regionsamarbeid, opplæring, samt kostnader til revisjon og kontrollutvalget.

Rammetabell 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Grunnlag for budsjett (gjeldende budsjett per 01.10.17)	5 003	4 935	4 935	4 935
Helårsvirkning av sentralt lønnsoppgjør	0			
Rammeendring	-68	0	0	0
Netto driftsramme	4 935	4 935	4 935	4 935
Nye tiltak/ endrede behov				
Valg Kommunestyre/Storting	-316			
Kontrollutvalg og revisjon	-67			
Barn og unges kommunestyre	15			
Næringsrelaterte prosjekter	300			
Sum rammeendring	-68	0	0	0

Rammeendringer

Midler til valg som lå inne i 2017 budsjettet, blir trukket ut i rammen for 2018. I tillegg er det en justering av kostnadene til Innlandet Revisjon, samt noe økning av lønnsmidler. Rammen er også

styrket med kr 300 000 til næringsrelaterte prosjekter. Midlene skal styres av formannskapet. Totalt sett går rammen til folkevalgt og revisjon ned med kr 68 000.

3.3 Sentraladministrasjon

Generelt

Kommunens fellesfunksjoner som IKT, lønn og personal, økonomi, eiendomsskattekontor, servicetorg, post-arkiv, informasjon/web, politisk sekretariat, kvalitetsrådgiver og rådmann er samlet i dette ansvarsområdet. Budsjettammen inneholder foruten lønn og sosiale utgifter bl.a. tilskudd til Jevnaker Menighet og andre trossamfunn, fellesutgifter for hele kommunen som IKT lisenser og utstyr, forsikring, porto og annonsering, bedriftshelsetjeneste, interkommunalt innkjøpssamarbeid, samt kostnader til drift av eiendomsskattekontoret.

Rammetabell 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Grunnlag for budsjett (gjeldende budsjett per 01.10.17)	36 005	36 263	36 263	36 263
Helårvirkning av sentralt lønnsoppgjør	75			
Rammeendring	183			
Netto driftsramme	36 263	36 263	36 263	36 263

Nye tiltak/ endrede behov

IKT lisensøkning	244			
Finansieringsløsning KS fellesløsning	135			
Tilskudd til trossamfunn	31			
Skatteoppkreveren	-117			
Bemanning innkjøpssamarbeidet	-110			
Sum rammeendring	183	0	0	0

Utfordringer og viktige tiltak

Sentraladministrasjonen skal være rådgiver og støttespiller for alle kommunalsjefområdene, og leverer tjenester som skal legge til rette for gode prosesser for å oppfylle de krav som blir stilt til virksomhetene. God samhandling på tvers av virksomhetene er en viktig forutsetning for å levere gode tjenester til det beste for våre innbyggere.

Digitalisering

Hvordan vi skal samhandle, inkludere og kommunisere med innbyggerne nå og i fremtiden er avgjørende for gode tjenesteleveranser. Sentralt for 2018 vil være digitalisering av flere arbeidsprosesser. Staten, KS og kommunene investerer 250 mill kr i et felles fond for utvikling av felles-systemer til bruk i alle kommuner. Vår utfordring blir å prioritere rekkefølgen på tiltakene og sørge for en god implementering i organisasjonen, inkludert opplæring. Det vil bli utarbeidet en digitaliseringsstrategi som utgangspunkt for satsningen i Jevnaker.

IKT

IKT avdelingen skal sørge for sikker drift av kommunens fagsystemer, og skal være en god støttespiller i digitaliseringsarbeidet. Stadig økte krav til digitalisering utløser også økte behov for midler til å håndtere dette. Den sterke tilstedeværelsen av IKT i driften på mange av kommunens tjenestemråder setter større krav til kompetanse og samarbeid med områdene. Nytt regelverk om

personvern innføres i 2018, og IKT i samråd med kvalitetsrådgiver har forberedt organisasjonen på dette; alle ansatte har ved utgangen av 2017 fått opplæring. Det blir viktig utover i 2018 å vedlikeholde kompetansen på informasjonssikkerhet i alle virksomheter.

Prioriterte tiltak for 2017 er:

- Digitalisering av flere tjenester
- KS sin felles finansieringsordning for digitaliseringsprosjekter
- Utskifting av IKT utstyr i henhold til utskiftingsplan

Det foreslås en økning av rammen til lisenser og vedlikeholds- og supportavtaler. Dette skyldes hovedsakelig:

- Flere integrasjoner mellom fagsystemer og SvarUT tjenesten (digital forsendelse)
- Nytt verktøy for digitalisering av anbudsprosesser
- Nye moduler og utvidelser av lisenser

Innovasjon

I fremtiden skal kommunene yte både flere, helt nye og kvalitativt bedre tjenester for mindre penger enn i dag. Det betyr helt enkelt at må være mer treffsikre og nyskapende i vår oppgaveløsning enn vi er i dag. Det handler om å skape nye løsninger *sammen med* og ikke *for* dem det angår – og dette krever deltakelse, samhandling og felles problemløsning. God innsikt i innbyggernes *behov* er en forutsetning for at innovasjon skal skje.

Kommunen har startet satsingen, men skal vi virkelig endre måten vi jobber på må vi gjøre det langsiktig og systematisk. Kommunestyret har vedtatt sin innovasjonsstrategi for kommunene. I tillegg skal det utvikles ei felles «verktøykasse» til bruk i innovasjonsprosesser. Innovasjon er viktig både i de politiske og de administrative prosessene

Attraktiv arbeidsgiver

Jevnaker kommune startet i 2017 prosjektet «Attraktiv arbeidsgiver». Store deler av året har bestått i å kartlegge nåsituasjonen og ta temperaturen på organisasjonen: «hvor attraktive er vi som arbeidsgiver»? Alle ansatte fikk muligheten til å bidra inn i kartleggingsarbeidet for å avdekke hva som er bra, hva som kan bli bedre og forslag til hva som kan gjøres for å bli bedre. I 2018 vil arbeidet videreføres, og det skal utarbeides en tiltaksplan basert på følgende hovedsatsinger:

- Ledelse
- Medarbeiderskap
- Arbeidsmiljø
- Kommunikasjon
- Rekruttering

Kommunens arbeidsgiverstrategi og verdier legges til grunn i dette arbeidet.

Prosjektet «Attraktiv arbeidsgiver» har avdekket et behov for å styrke intern-kommunikasjonen gjennom et intranett. Det skal derfor i 2018 utredes hvilken digital plattform for ansatte det skal satses på. Det er her viktig å se nærmere på hva det egentlige behovet for kommunikasjon og informasjon er, før man velger løsning. Et velfungerende intranett vil kunne styrke samhandling, deling, samhörighet samt bygge kultur. Resultatet av utredningen realiseres i 2019 ved implementering av valgt løsning.

Kompetanse og utvikling

Jevnaker kommune har gjennom de siste år gjennomført lederutviklingsprogram for alle virksomhetsledere, og fra 2017 inkluderte dette også avdelingslederne. Arbeidet med å styrke de ansattes kompetanse og utvikling fortsetter i 2018, og vi vil spesielt satse på digital kompetanse. Dette er viktig for utviklingen av våre tjenester, basert på endrede behov hos brukerne. Det vil bli foretatt en kompetansekartlegging på hvert kommunalsjefområde for å kunne forutse og planlegge den riktige kompetansen i fremtiden. Kompetansehevingstiltak og oppmerksomhet på ledelse er viktig i forhold til å være en attraktiv arbeidsgiver. Lederutviklingen vil dessuten fortsette også i 2018.

Sykefravær

Sykefraværet i Jevnaker kommune har over tid hatt en relativt god utvikling. Etter noe svakere resultater i 2014 og 2015 viste tallene for 2016 det laveste fraværet som vi noen gang har registrert. I 2017 ligger tallene noe høyere enn i 2016, men allikevel vesentlig bedre enn tidligere år og det er håp om å nå målsetningen på 7 % totalt for året. Målsetningen for 2018 er å etablere totalfraværet på et varig lavere nivå enn tidligere. Målsettingen for 2018 er 6,5 %. Dette er et lavt måltall innenfor offentlig sektor.

Sykefravær 2014 - 2017

Årstall	2014	2015	2016	Per 30.09.17
Legemeldt	6,7 %	7,2 %	5,1 %	5,5 %
Egenmeldt	1,3 %	1,4 %	1,4 %	1,2 %
Totalt sykefravær	8,0 %	8,6 %	6,5 %	6,7 %

Antall ansatte/årsverk

	2014	2015	2016	Per 30.09.17
Årsverk	450	449	445	440
Antall	589	586	583	581

Per 30.09.17 er det 581 ansatte fordelt på 440 årsverk. Dette fordeler seg på 460 kvinner og 121 menn. Dette gir en andel på 20,8 % menn og 79,2 % kvinner. Denne fordelingen har i de senere år vært stabil.

Internkontroll

Internkontroll- og kvalitetsarbeidet er forankret hos kommunens øverste ledelse og inngår som en del av virksomhetsstyringen. Det jobbes kontinuerlig med internkontroll- og kvalitetsutvikling, med høy bevissthet på at dette er en integrert del av kommunens helhetlige styringssystem. Avvik og avvikshåndtering, dokumentasjon av virksomhetenes internkontroll og gjennomføring av risiko og sårbarhetsanalyser vil være satsingsområder også i 2018.

2018 innebærer en sentral innføring av en ny personvernlovgivning, som vil kreve nye tiltak og fortsatt fokus på informasjonssikkerhet. Ett av kravene vil være opprettelse av personvernombud fra 01.05.2018.

3.4 Oppvekst

Generelt

Oppvekst består av tjenestene grunnskole, barnehage, barnevern, pedagogisk-psykologisk tjeneste og logoped. De åtte virksomhetene er; Bergerbakken skole, Toso skole, Jevnaker ungdomsskole, Nesbakken barnehage, Hovsenga barnehage, Samsmoen barnehage, Bergerbakken barnehage og barneverntjenesten. Alle disse ledes av virksomhetsledere (rektorer/styrere/barnevernleder). Oppvekst og læring ledes av kommunalsjef som innehar rollen som administrativ skoleeier og barnehagemyndighet. Administrasjonen består også av barnehagefaglig- og skolefaglig rådgiver. Disse følger opp arbeidet med å styrke og samordne barnehagene og skolene. Andre viktige oppgaver er oppfølging av lokale, regionale og nasjonale utviklingsprosjekter og samarbeidspartnere.

Rammetabell 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Grunnlag for budsjett (gjeldende budsjett per 01.10.17)	133 148	133 226	133 226	133 226
Helårsvirkning av sentralt lønnsoppgjør	859			
Rammeendring	-781	0	0	0
Netto driftsramme	133 226	133 226	133 226	133 226
Nye tiltak/ endrede behov				
Spesialundervisning	1 134			
Kjøp av ekstern plass	180			
Barnevern	-500			
Barnevernsvakt	105			
Elever fra andre kommuner	-1 000			
Statlige midler	-700			
Inntektsøkning endret makspris barnehage	-400			
Redusert foreldrebetaling i barnehagene (inntektsgradering)	400			
Sum rammeendring	-781	0	0	0

Utgangspunkt for året - utfordringer

I tråd med utfordringer og satsingsområder er det foreslått noen omdisponeringer i virksomhetens driftsramme i 2018. Det er mange elementer som skal koordineres og på plass for at vi skal nå målene våre. Innføring av en fordelingsmodell for skolene ut fra objektive kriterier, vil gi et godt grunnlag for en tydelig og riktig ressursfordeling. Den er også et strategisk verktøy.

I 2016 begynte vi en større satsing på kompetanseheving, tiltak- og systemutvikling. God koordinering mellom tjenestene i oppvekst og kommunen for øvrig, kreves for å få til gode og helhetlige tjenester. Dette skal vi jobbe videre med i 2018. Ett av hovedmålene for 2018 er derfor å utarbeide en felles strategisk plan for alle områder innenfor oppvekst, for å skape helhet, kvalitet og samhandling.

Som en del av dette arbeidet omorganiserte vi og opprettet ressursteam i barnehager og skoler i august 2016. Ressursteamene skal ha et særlig fokus på forebygging og tidlig innsats rettet mot barn og unge i alle virksomheter og tjenester. Vi ser at barnehager og skoler ikke har redusert det totale omfanget av spesialpedagogiske tiltak/undervisning i tråd med målsettingene ennå. Vi har derimot sett en økning i tilrådingen om en til en-undervisning/oppfølging innenfor autismespekteret. Dette er en utvikling vi også ser nasjonalt. Vi er godt i gang med å analysere og gjennomføre tiltak for å sørge for

at det enkelte barns behov for tilpasset opplæring blir ivaretatt innenfor det ordinære tilbudet. Dette dreier seg i stor grad om å heve den generelle kompetansen ute i skoler, barnehager og PPT, bl.a. gjennom veiledning, kurs og videreutdanning.

I 2017 har PP-tjenesten, med tre rådgivere, kommet godt i gang med å etablere gode rutiner og systematisere. I samarbeid med bl.a. Statped bygges det opp en kompetent tjeneste. Dette gir oss en mulighet til ikke bare å jobbe på individnivå, men også på systemnivå, noe det ikke har vært anledning til tidligere. PP-tjenesten jobber derfor også tettere enn tidligere med ressursteamene for barnehage og skole. Dette er et viktig ledd i det å bli omforente om ansvar og koordinering av det forebyggende og operative arbeidet.

Fra høsten 2017 har vi hatt fulltallig ledelse ved alle skolene for første gang på flere år. Dette gjør at skolelederne i større grad har mulighet til følge opp og ta tak i de utfordringene skolene står i og utvikle skolen etter dagens krav og forventninger.

Oppvekst skal, som de andre områdene i kommunen, utvikle en egen digitaliseringsstrategi i 2018. Strategien skal omfavne alle virksomhetene i oppvekst. Vår nyansatte IKT-konsulent for skolene er allerede i gang med arbeidet.

Barnehage

Barnehagene har ansvaret for tilbudet til ca. 315 barn, og driftes og utvikles etter nasjonale føringer, hjemler i lover og forskrifter, og kommunalt vedtatte planer.

I september 2017 startet barnehagene på et treårig kompetanseløft i form av prosjektet «På ramme alvor». Hovedmålet med prosjektet er innføring av ny rammeplan for barnehager. Ledelse av endrings- og utviklingsarbeid vil være en sentral del de neste tre årene.

Tilskuddssatsen for de ikke kommunale barnehagene i 2018 øker muligens kommende år. Tilskudd til pedagogisk bemanning kommer i tillegg som en kompensasjon for økte utgifter i forbindelse med nye bemanningsforskrifter. Som følge av nasjonal ordning for redusert foreldrebetaling (inntektsregulert) og utvidet rett til plass (barn født t.o.m. november) må driftsrammen til de kommunale barnehagene økes.

Skole

Skolene har ansvaret for opplæringstilbudet til ca. 790 elever. De driftes og utvikles etter nasjonale føringer, lover og forskrifter og kommunalt vedtatte planer.

Fra skolestart august 2017 trådte ny skolestruktur i gang og Jevnaker skole ble omgjort til Jevnaker ungdomsskole. Bergerbakken skole ble samtidig en ren 1.-7. trinns-skole, men med lokasjon for 5.- 7. trinn på Jevnaker ungdomsskole inntil ny skole ferdigstilles ved utgangen av 2018. Ledelsen ved skolen er godt i gang med å skape en enhetlig barneskole. Det blir også i 2018 et bevisst fokus på å skape tid og rom for gode endringsprosesser og ny felles kultur. Rektor og inspektør er synlige og tilstedeværende på begge lokasjonene, og det er felles møtearenaer for alle ansatte.

Kompetanse for kvalitet er en statlig strategi for videreutdanning av lærere og skoleledere frem mot 2025. Nye krav til fordypning i fagene engelsk, matematikk og norsk innebærer for Jevnaker kommunes del at 10 lærere i snitt per år tar denne videreutdanningen fram til 2025.

Fire av våre skoleledere har tatt skolelederutdanningen hittil. Det er svært viktig at de som sitter med lederansvaret gjøres kompetente til å stå i og kunne utvikle skolene etter dagens krav og forventninger. Her har ansvarsområder og kompleksitet økt betraktelig de siste femten årene, så også for pedagogene. Staten og skoleeier deler det økonomiske ansvaret for videreutdanningen.

Tilstandsrapport for Jevnakerskolen 2017 viste god framgang på noen områder, men også utfordringer bl.a. vedrørende «mobbetallene». Tiltak i forhold til utfordringer og satsingsområder er beskrevet i rapporten, og vi viderefører og spisser arbeidet i 2018. Fokusområder i Jevnakerskolen i 2018 er psykososialt miljø, lesing, digitale ferdigheter og tilpasset opplæring.

Fra og med 2018 blir kompetansemidlene til skoleutvikling fordelt regionalt. Jevnaker kommune har søkt om kompetansemidler sammen med Lunner og Gran. Høgskolen i Innlandet (HINN) er vår samarbeidspartner i prosjektfasen. Våren 2018 vil skolelederne og skoleeierne på Hadeland utarbeide endelig plan for denne satsingen. I 2018 vil det være fokus på lærende nettverk for skoleeiere, skoleledere og lærere. Ny overordnet plan for grunnskolen staker ut en kurs for hva som trengs i fremtidens skole og er sentral i kompetanseutviklingen.

Nettverk for rektorer på ungdomsskoler og videregående skoler på Hadeland fortsetter i 2018. I disse nettverkene skal det jobbes blant annet med å implementere IKO-modellen. IKO-modellen («Identifisering – Kartlegging – Oppfølging») skal bidra til at frafallsutsatte elever får et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å gå videre i utdanningsløpet. Den legger særlig vekt på utfordringer rundt overgangen, hvor en del elever har for dårlig grunnlag til å gå videre i utdanningsløpet.

Barnevern

Tjenesten skal fortsatt ha fokus på gode forebyggende tiltak og tidlig innsats. For å kunne yte gode tjenester og et faglig kompetent barnevern anno 2018, må blant annet kompetansen opprettholdes og utvikles.

Deler av barnevernets aktivitet er av natur uforutsigbart og det er derfor vanskelig å budsjettere virksomhetens behov. Det har vært langt flere bekymringsmeldinger i 2017 enn i 2016 (per 30.09. 96 mot 60). Antall barn under omsorg og tilsynsbarn er stabilt, men noe nedgang i frivillig hjelpetiltak i familien sammenliknet med året før.

Det vil dernest alltid være en usikkerhet knyttet til tiltak. Det gjelder eksempelvis akutt plasseringer, hvor egenandel til kjøp av plasser på institusjoner er kr 68 740,- mnd/825 000,- per år. Et barn i fosterhjem/akutt plassering beløper seg fra kr 39 1700,- mnd/470 000,- per år. Tallene og økningen av fosterhjemsplasserte barn de siste årene sier blant annet noe om økningen av utgifter for kommunen, og de ser dessverre ikke ut til å bli færre. Prognosen viser at Jevnaker kommune innen utgangen av 2017 vil kunne ha 18 barn under omsorg.

Det blir nødvendig å øke driftsrammene til den interkommunale barnevernvakta (Ringerike, Hole, Krødsherad, Modum, Sigdal og Jevnaker), som startet opp januar 2017. Dette grunnet underbudsjettering i 2017.

3.5 Helse og omsorg

Generelt

Helse og omsorg består av fire virksomheter: institusjon, hjemmebaserte tjenester, helse og NAV. Området skal sikre at innbyggerne i Jevnaker kommune tilbys et likeverdig tjenestetilbud: Tjenester gis etter BEON-prinsippet (Beste Effektive Omsorgs Nivå) for å sikre gode og riktige tjenester til rett bruker og for å gi brukerne muligheter til å bo lengst mulig i eget hjem. Tjenestene omfatter alt fra trygghetsalarm, matombringing og hverdagsrehabilitering, veiledning og samtaler på laveste nivå til bolig med heldøgns omsorg og tradisjonell institusjonsplass øverst i tjenestetappa. Tjenestene blir tildelt gjennom området Tildelingsenhet eller av tjenesten selv når det er mulig. NAV har egen forvaltning. I tillegg har vi krisesenter- og legevaktsamarbeid med Ringerike kommune samt at vi kjøper tjenester fra Læringscenteret deres.

For å sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste i fremtiden er det behov for faglig omstilling med endret og høyere kompetanse, nye arbeidsmetoder og nye faglige tilnærminger. Faglig omstilling i tjenestene er blant annet knyttet til sterkere vektlegging av mestring, rehabilitering, forebygging, tidlig innsats, aktivisering, nettverksarbeid, miljøarbeid, veiledning av pårørende og frivillige, digitalisering og velferdsteknologi. Helse og omsorg i Jevnaker kommune jobber strategisk og målrettet for å møte disse utfordringene. For å lykkes i arbeidet satser vi på forebygging og tidlig innsats på områder som:

- Forebyggende arbeid for å hjelpe den enkelte å sikre ivaretagelse av egen helse/hverdagsmestring (forebyggende hjemmebesøk til 80+, hverdagsrehabilitering/hverdagsmestring, frisklivskonseptet med aktivitet, ernæring og hjelp til selvhjelp)
- Dagaktiviteter for grupper som står utenfor arbeidslivet (mennesker med nedsatt funksjonsevne, innen rus- og psykisk helse, osv)
- Tiltak knyttet opp mot aktivitetsplikten, særlig fokus på ungdom
- Tidlig innsats overfor barn og familier (sikre tidlig intervensjon gjennom tverrfaglig kompetanseheving og samarbeid, økt satsing på skolehelsetjeneste, mer kompetanse og ressurser knyttet til oppfølging av flyktninger)

Det er utarbeidet folkehelseoversikt for Jevnaker kommune som gir en oversikt over hvilke utfordringer og hvilke ressurser kommunen har i arbeidet for å bedre folkehelsen og utjevne sosiale forskjeller. Tre viktige innsatsområder peker seg ut: voksne for barn og foreldrerollen, betydningen av en aktiv og meningsfylt hverdag for alle og «gode levevaner - god helse». Dette følges opp på ulike områder.

Strategisk plan for Helse og omsorg er vedtatt av kommunestyret og ligger til grunn for satsningsområdene for øvrig i 2018.

Kompetanse

Medarbeiderne må være profesjonelle i sin tjenesteutøvelse, og de arbeider tverrfaglig for å sikre tjenester med avtalt kvalitet. I arbeidet med å dreie tjenestetilbudet fra en hjelpekultur til en

mestringskultur, bidrar medarbeiderne aktivt i utviklingen av tjenestetilbudet som er tilpasset den enkeltes behov. Vi skal legge til rette for kompetanseheving for å møte de økte utfordringene vi står overfor. Flere og flere tjenester forventes levert ute i kommunene. Det er derfor i økende grad behov for spesialisert arbeidskraft, da kompleksiteten i tjenestene øker. Få liggedøgn på sykehus, raskere utskrivninger og mer komplekse/flere diagnoser, gjør at det er behov for flere sykepleiere, men også andre yrkesgrupper med høyskoleutdanning. Dette vil gi økte kostnader knyttet til lønn.

Fokus på lederskap vil fortsette i 2018. Herunder arbeid med resultater fra kommunens medarbeiderundersøkelse (10-faktor) og hvordan bruke disse i utviklingen av arbeidsmiljøet på området. Vi deltar også aktivt i prosjektet «Attraktiv arbeidsgiver» i regi av sentral stab, samt jobber målrettet med kommunenes verdier og hvordan de skal prege kultur, arbeidsmiljø og arbeidsformer.

Brukermedvirkning

Framtidens helse- og omsorgstjenester skal utvikles sammen med pasienter, brukere og deres pårørende, både på individnivå og tjenestenivå. Helse og omsorg har eget policydokument på området. Brukermøtet gjennomføres to ganger pr år som et åpent møte.

Tjenesteutvikling og innovasjon

For å bidra til gode og bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden er det avgjørende at kommunen er aktiv i utviklingen av nye løsninger ved å ta i bruk ny teknologi og nye faglige metoder, samt jobbe innovativt (metodisk). Helse og omsorg har utviklet kompetanse på området og dette vil være et viktig innsatsområde også i 2018; alene, men også sammen med andre kommuner. Vi har høstet mye god erfaring fra innovasjonsprosjektet «Framtidas omsorg», og vil bruke erfaring og arbeidsmetodikk inn i det videre arbeidet på området.

Rammetabell 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Grunnlag for budsjett (gjeldende budsjett per 01.10.17)	119 514	122 709	122 709	122 709
Helårvirkning av sentralt lønnsoppgjør	747			
Rammeendring	2 448	0	0	0
Netto driftsramme	122 709	122 709	122 709	122 709

Nye tiltak/ endrede behov

Økt bemanning Helse og omsorg	1 220			
Ressurskrevende brukere	3 263			
Varig tilrettelagt arbeid	180			
Økning legevakt, krisesenter, mm	270			
Velferdsteknologi	230			
Reduserte inntekter hjemmehjelp	85			
Flyktning - overskudd i rammen	-2 500			
Fontenehuset	-300			
Sum rammeendring	2 448	0	0	0

Kommunens avtale med Fontenehuset sies opp med virkning fra 1.1.2019. Grunnet ett års oppsigelsestid for avtalen, må beløpet på 300 000 kr belastes årets budsjett og dermed tas inn igjen i budsjettet.

Helse og omsorg ønsker å bidra til at den enkelte innbygger er mest mulig selvhjulpen i eget liv og i vante omgivelser, samt at tjenestene er tilpasset den enkeltes behov. Vi skal bidra til at ressursene utnyttes på best mulig måte og vi har fokus på forebygging og tidlig innsats. Vi ønsker å legge til rette for at den enkelte innbygger får mulighet til å arbeide, leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i felleskap. Dette ligger til grunn for området disponeringer 2018. Budsjettet tar utgangspunkt i faktisk driftsnivå for 2017 justert for lønns- og prisvekst. Endringer i rammen knyttes til økende behov i hjemmebaserte tjenester og innføring av enkle velferdsteknologiske løsninger. Det er økning i tildelte vedtak samt en vedvarende økning i belegg på flere områder. Særlig ser vi en endring i tjenestebehovet i omsorgsboligene våre. Vi øker satsingen vår på aktivitet og arbeid (herunder VTA-plasser og tiltak for ungdom) og forebyggende/løpende tiltak arbeid barn/unge og familier.

Interkommunale samarbeid som interkommunal legevakt og krisesenter har økte lønns- og driftsutgifter. Dette kompenseres i rammen for 2018.

Mer om tjenesteområdene

Institusjon

Institusjon består av to langtidsavdelinger med til sammen 36 plasser, og en mer skjermet demensavdeling med 8 plasser. Dagsenter for demente tilhører også dette området. Virksomheten har et svært høyt belegg, som også blir stadig et mer krevende belegg. Dette gjelder både demens/psykiatri og somatiske lidelser. Pasienter som legges inn på langtidsplass er sykere, de har mer sammensatte behov og har kortere liggetid i avdeling. Det avvikles også mange korttidsopphold på langtidsavdelingene. Dette er ressurskrevende og medfører et stadig økende behov for kompetanse. Erfaring viser at god/tilstrekkelig kompetanse reduserer behovet for økt bemanning. Alle avdelinger har et faglig fokus og det gis gode tjenester til våre pasienter. Det legges spesielt vekt på områdene målrettet dokumentasjon, målrettet miljøarbeid og hverdagsmestring. Målrettet miljøarbeid krever at det er tid til kartlegging, utarbeidelse av planer, dokumentasjon samt at det til enhver tid er ansatte i miljøet. Det legges til rette for å sette av en plass til kartleggingsopphold demens for å sikre rask og riktig hjelp til denne voksende gruppen.

Hjemmebaserte tjenester

Tjenesteområdet består av korttidsavdeling (inkl. kommunale ø-hjelpsplasser), hjemmesykepleie og hjemmehjelp, tjenester for barn og voksne med nedsatt funksjonsevne, dagaktivitetstilbud på Ljungberggården og ambulanseteam og veiledere for hjemmeboende med problemer innenfor rus og psykisk helse. Kommunelegen og oppfølging av fastlegene ligger også her.

Vi har et stadig økende press på å ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehuset på kveld og i helg. Vi ser også svært endrede behov i omsorgsboligene våre og det betyr økt press på hjemmesykepleie og hjemmehjelp. For å imøtekomme dette vil det være viktig å ha et mer tverrfaglig og forebyggende fokus; som en del av kommunes hverdagsrehabiliteringsfokus. Samtidig må vi vurdere arbeidsformer og samhandling mellom ulike tjenester slik at vi får til helhetlige og trygge tjenester for de som trenger det.

Demens hos hjemmeboende brukere er utfordrende. For å klare å ivareta både brukere og pårørende ønsker tjenesten at det skal være færre hjelpere hjemme hos disse. Dette for å sikre at også demente kan bo i eget hjem lenger enn de gjør i dag. Det samme gjelder innenfor rus/psykiatri.

Aktivitetssenteret (Ljungberggården) har differensiert sine tilbud etter planen og har flere gruppeaktiviteter for ulike brukere med ulike behov.

Helse og omsorg jobber aktivt med å tilrettelegge for arbeid og arbeidspraksis for de som trenger det. Vi har jobbspesialist, og denne skal særlig jobbe overfor mennesker med psykiske helseplager. Jobbspesialisten gir individuell jobbstøtte til den enkelte, og deltakere gis mulighet for å være ordinær jobb parallelt med behandling. Metodikken er også aktuell for andre brukergrupper; særlig viktig er samarbeidet mot NAV Jevnaker og i forhold til flyktninger.

ROP prosjektet (rus og psykiatri) fungerer godt og samarbeider tverrfaglig med mange tjenester. Særlig kan korttidsavdelingen nevnes. De tar i mot brukere med behov for et trygt sted å være et par dager av gangen, eller kun dagopphold hvis det kan dekke behovet. BrukerPlan er innført og bidratt til å skaffe er klart bilde av brukergruppens utfordringer og behov for tjenester. Det er etablert lavterskel oppfølging og prosjektet har endret seg fra å være booppfølging til å legge til rette for nødvendig helsehjelp og aktivitetstilbud.

Vi drifter avlastningsbolig for barn på tilnærmet heldøgnsbasis (stadig økning i vedtak) samt at vi følger barn inn i skolen (assistentfunksjon) etter vedtak i samarbeid med skole. Det er et økende behov for boliger til unge voksne, som trenger bostøtte og veiledning for å kunne bo selvstendig.

Helse

Helse består av avdeling for forebyggende tjenester barn og familier (jordmor, helsestasjon, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom, migrasjonshelse, familieteam, kommunepsykolog) og avdeling for fysioterapi og ergoterapi (herunder oppfølging av private fysioterapeuter).

Plan for forebyggende arbeid barn, unge og familier, samt folkehelseoversikt og resultat fra UNG-dataundersøkelsen, legger føringer for arbeidet i årene framover med tverrfaglig samhandling, tidlig innsats og foreldreveiledning som hovedstrategier. Målet er å snu ressursbruken fra sent til tidlig i barnets livsløp. Et av de valgte verktøyene er TIBIR (Tidlig Innsats for Barn i Risiko), et program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn tilpasset det kommunale tjenestenivået. Det er opprettet ressursteam Helse, samt at helse bidrar inn i ressursteamene som er etablert i skolene og for barnehagene. Disse skal sikre riktig og koordinert innsats på lavest mulig nivå internt på områdene, men også bidra til at saker blir løftet inn til Tverrfaglig team når behovet er komplekst og sammensatt. Handlingsplanen Vold i nære relasjoner følges opp videre i 2018.

Fysio- og ergoterapitjenesten gir tjenester til brukere i alle aldre. Viktige målsettinger i 2018 er å se flere barn på helsestasjonen og å jobbe forebyggende med barn 0-6 år. Gjennom prosjektmidler tilbyr også fysioterapeut opplegg inn i barneskolene. Frisklivsatsingen integreres inn i hverdagsmestring/hverdagsrehabilitering for å sikre at metodikken og tilbudet ligger som et fundament for arbeidet på flere områder. Kommunen samarbeider med Ringerike og Hole om blant annet tilbud til grupper, og aktiviteten er stadig økende. For øvrig følger tjenesten opp pasienter innlagt på korttidsavdelingen, på institusjon osv. i forhold til rehabilitering, tekniske hjelpemidler, hørsel og syn.

NAV

NAV Jevnaker utfører både statlige og kommunale oppgaver. Ressursene i kontoret fordeles på tvers av lovverk og oppfølgingsoppgaver. Enheten jobber for at bruker så langt som mulig skal oppleve «ett

NAV» hvor helhetlig oppfølging er et mål. Både tjenester etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen(STL) og Lov om arbeids og velferdsforvaltningen ligger til grunn for enheten. Husbankens tilskuddsordninger som bostøtte, samt økonomisk rådgivning ligger også til tjenestetilbudet.

Forventede endringer i omverdenen, utfordringer og rammer for virksomheten er sentralt når man skal sette kursen for NAV Jevnaker kommende år. Utviklingen på arbeidsmarkedet, endringer i levekår, økt trygdebruk som følge av psykiske lidelser er noen av de utfordringene vi står overfor. Dette vil kreve økt kompetanse både faglig og digitalt hos medarbeidere i NAV kontoret.

De langsiktige og overordnede føringene for NAV er flere i arbeid. Det å gi mennesker muligheter til å være i inntektsgivende arbeid og kunne forsørge seg selv og sin familie, er med på å bekjempe sosiale forskjeller og er helsefremmende. Økende arbeidsledighet har ikke rammet Oppland og Jevnaker kommune i så stor grad som andre deler av landet. Samtidig vet vi at Jevnaker kommune har utfordringer med høy ledighet fra tidligere. Lavt utdanningsnivå gjør også at flere er sårbare for et arbeidsmarked i stadig endring og med større krav til formelle kvalifikasjoner. Spesielt vil dette være utfordrende for de målgruppene som allerede er prioritert; ungdom, flyktinger og andre med helseutfordringer. Lykkes vi ikke med å bistå finne gode løsninger som gjør at flere kommer i arbeid og blir selvforsørgene faller også grunnlaget for selvforsørgelse og det å leve et meningsfullt liv.

Ungdom er som nevnt en sårbar gruppe. Jevnaker har en stor andel unge i alderen 18 til 29 år, som har et stort bistandsbehov og flere står langt unna arbeidslivet. Vi har en høy grad av unge som mottar arbeidsavklaringspenger. Fra 2018 endres regelverket på arbeidsavklaringspenger og vilkår, varighet og karantene er stikkord. Dette kan særlig ramme unge brukere. Denne innstramningen gjør at flere vil bli avhengig av økonomisk sosialhjelp etter Lov om sosiale tjenester i Arbeids- og velferdsetaten. Dette sammen med å ivareta plikt om aktivitet og ungdomssatsingen krever tilstrekkelig ressurser. Nav-kontoret har etablert et gruppetiltaket «Framsinn» for å ivareta aktivitetsplikten som kommunen er pålagt gjennom loven. Dette ønsker vi å videreutvikle i 2018. Videre vil vi legge til rette for og være en pådriver for å igangsette aktiviteter/tiltak i kommunal regi, både for ungdomsgruppen og flyktinggruppen. Det er et felles ansvar i kommunen å bidra til at utsatte grupper inkluderes i arbeidslivet. Nav skal rykke nærmere arbeidsgivere, dette gjelder alle arbeidsgivere i kommunen. Jevnaker kommune er kommunens største arbeidsgiver og vil således være en viktig samarbeidspartner, sammen med andre private aktører.

NAV Jevnaker yter tjenester til flyktinger. Enheten er en viktig aktør ved bosetting hvor det ytes stønad til etablering og livsopphold første tiden. Ved bosetting gjennomføres det regelmessige og månedlige samtaler med flyktingene. Det å arbeide aktivt med å gjøre disse familiene og andre med forsørgeransvar selvforsørgende er prioritert og må gjøres i samarbeide med bl.a. læringscenteret og flyktingetjenesten. Kvalifisering i løpet av de årene flyktingene er i introduksjonsordningen er av betydning for å lykkes videre mot arbeid.

Fokus på barna i familier med bistandsbehov for NAV står sentralt og vil også gjelde for 2018. Det at barns behov skal være med i vurderingen i vedtak om økonomisk sosialhjelp er et krav. Disse barna skal gis samme muligheter for deltakelse i aktiviteter tilsvarende det andre barn har. Ikke minst gjelder dette barn med innvandrerbakgrunn og barn av andre familier som er sårbare for fattigdom.

Flyktninger

Kommunens arbeid knyttet til mottak, bosetting og oppfølging av flyktninger ledes av rådgiver i stab til kommunalsjef. Vi har avtale med Læringssenteret i Ringerike kommune om kjøp og grunnskoleopplæring (Læringssenteret). Avdelingen samarbeider tett med kommunens ulike virksomheter og har også et tett samarbeid med NAV Jevnaker.

Jevnaker kommune skal motta 10 flyktninger i 2018.

Strategisk plan for inkludering av flyktninger legger grunnlag for videre arbeid og utvikling på området i 2018.

3.6 Plan og samfunn

Generelt

Plan og samfunn har ansvar for å tilrettelegge for en ønsket utvikling og sikre tilstrekkelig kapasitet på infrastrukturen med utgangspunkt i forventede endringer og vekst. Området har ansvar for mesteparten av kommunens planer og planprosesser, byggesaker, kart og oppmåling, eiendomsinformasjon, vei, eiendom, oppfølging av investeringer, kultur, vann og avløp, brann og redning m.m.

Siden det forventes stor vekst i regionen, er det en utfordring å inneha tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å styre Jevnaker i ønsket retning.

Plan og samfunn er myndighetsutøver og behandler saker etter ulike lovverk, spesielt plan- og bygningsloven. Dette fordrer spesiell kompetanse. Forskrifter og myndighetskrav endrer seg hele tiden, noe som tilsier at medarbeidere i Plan og samfunn løpende må oppdatere sin kompetanse. Det ligger dessuten et potensiale i å digitalisere saksgangen innenfor byggesak og planer, slik at prosessene blir mer transparente, mer effektive og gir bedre service til publikum.

Kommunen har stort etterslep på vedlikehold av kommunale bygg. En vedlikeholdsplan er under arbeid. Denne vil gi bedre grunnlag for å kunne prioritere nødvendig vedlikeholdsarbeid. Bygningstegninger og annen informasjon om kommunale bygg blir derfor digitalisert og innarbeides i et FDV- system (forvaltning, drift og vedlikehold).

Rammetabell 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Grunnlag for budsjett (gjeldende budsjett per 01.10.17)	44 174	46 093	46 093	46 093
Helårvirkning av sentralt lønnsoppgjør	164			
Rammeendring	1 755	0	0	0
Netto driftsramme	46 093	46 093	46 093	46 093
Nye tiltak/ endrede behov				
Felles innkjøp møbler	500			
Vedlikeholdspott	1 200			
Helårvirkning planressurs	222			
Gjøvikregionen, Hadeland Ringerike Reiseliv K-sak 81/17	240			
Engangstilskudd Jevnaker Lions Club	40			
Tilskudd Jevnakerrevyen	40			
Reduksjon regionale midler	-300			
Økte energikostnader	300			
Økte gebyrinntekter	-736			
Ekstraressurs frivilligsentralen / leie av lokaler	550			
Reduksjon tilskudd Ringerike Utvikling	-300			
Sum rammeendring	1 755	0	0	0

Samfunnsutvikling, plan, oppmåling, byggesak og næring

Gjennom at det skal gjøres store investeringer i vei og bane, forventes økt næringsutvikling og befolkningsvekst i Ringeriksregionen, som Jevnaker er en del av. I planstrategien legges det stor vekt på å legge grunnlaget til forventet vekst gjennom å lage gode planer og andre styringsverktøy. Pågående revisjon av kommuneplanens samfunnsdel har derfor fokus på vekst og hvilke forutsetninger som ligger til grunn for å ta imot en økt vekst i de kommende år. Ny E-16 åpner dessuten opp for kortere avstander østover og den synergien dette vil medføre.

Både staten og kommunen selv er avhengig av oppdatert eiendomsinformasjon og stiller krav om dette. Matrikkelen er blant annet grunnlaget for innkreving av eiendomsskatt. For budsjettet 2018 prioriteres derfor tilstrekkelige midler til å sørge nødvendig oppdatering av vår kartbase. Dette er en forutsetning for nødvendig eiendomsinformasjon, samt for en ansvarlig arealforvaltning.

Det ligger et stort potensiale gjennom å gjøre byggesak og plansaker mer digitale. På sikt vil dette gjøre tjenestene mer effektive. En annen effekt vil være at saksgangen blir mer transparent og utbyggeren vil få bedre service gjennom å kunne følge saken sin fra a til å. Digitalisering vil trolig også gjøre tjenestene mer kostnadseffektive. Det er en relativ stor jobb som må gjøres i forkant av å digitalisere byggesak. Arkivet må blant annet gjøres elektronisk. Dette arbeidet prioriteres i 2018 da forventet effekt er svært stor.

Forvaltning av kommunens eiendomsmasse:

Kommunen besitter store verdier i eiendom, både innenfor kommunale bygg, idrettsanlegg og uteområder. Bare innenfor kommunale bygg har kommunen over 30.000 m². Utfordringen har vært tilstrekkelig vedlikehold og rehabilitering for å sikre at verdien av eiendomsmassen ikke reduseres. Det jobbes derfor aktivt med å ferdigstille et forslag til en vedlikeholdsplan som muliggjør riktige prioriteringer for vedlikehold og rehabiliteringer. Utarbeidelse av tilstandsrapport for alle kommunale bygg samt digitalisering av all informasjon rundt byggene er under arbeid. Kommunen har implementert et FDV- system (forvaltning, drift, vedlikehold) som skal gi underlaget for planen. Vedlikeholdsplanen skal være grunnlaget for de riktige prioriteringer. Det er vedtatt å øke vedlikehold for 2018 med 1,2 mill. kr.

Kommunale veier:

Jevnaker kommune har et etterslep på rehabilitering av kommunale veier. Totalt har kommunen over 100 km med kommunale veier, hvorav nesten halvparten er grusveier. Kommunens veiplan viser at ca. 60 % av veiene har behov for en eller annen form for rehabilitering eller vedlikehold. Grusveiene er relativt kostbare å drifte da de må støvdempes et par ganger i året og skrapes med innleid veiskrape. Kommunen har over flere år rustet opp egen maskinpark. Dette har gjort det mulig å gjøre mer selv uten innleid hjelp. Driftsbudsjettet på vei ble økt noe i 2017, noe som resulterte i betydelig mer vedlikehold med basisk i eget driftsapparat. Dette videreføres.

Kultur, barn og unge, frivillig sektor

Det meste av arbeidet innenfor kultur er rettet mot barn og unge, da dette er et satsingsområde i Jevnaker kommune. Kultur har nær kontakt med idretten og frivillig sektor. Samhandlingen mellom kommunen og frivillig sektor er viktig for utviklingen av lokalsamfunnet. Gjennom partnerskapsavtaler overføres penger fra kommunen til frivillig sektor som kompensasjon for utføring av samfunnsoppgaver, som er viktig for allmennheten. Budsjetttrammene for tildeling til frivillig sektor er uendret i 2018.

Kulturskolen har hatt stabilt antall elever og forsetter arbeidet med å utvide tilbudet også innenfor kor, drama og kunsthåndverk. Det vil bli utarbeidet en rammeplan i løpet av 2018, som legger føringer for innhold og prioriteringer.

Biblioteket har igangsatt mange tverrfaglige samarbeid både mot helse og oppvekst. De ansatte har god erfaring med å bruke biblioteket som en arena for barn, ungdom og flykning arbeid utover de tradisjonelle bibliotektenester. Dette innovative samarbeidet ønsker man å fortsette med i 2018.

I 2018 vil ungdomsteamet i tillegg avsette noen ressurser til å fungere som utekontakt på sene kvelder. Videre har ungdomsteamet i dag nær kontakt med politiet, noe som vil fortsette i 2018.

Brann og redning

Brann og rednings primæroppgaver er utrykning ved brann, samt brannforebyggende arbeid. Kommunen har de siste årene videreutdannet brannmannskapene fordi det stilles spesifikke formalkrav til Jevnaker brannvesen, siden størstedelen av bebyggelsen ligger sentrumsnært. Statistikken viser at flesteparten av utrykningene til Jevnaker brannvesen er helserelatert og gjør at responstiden til alle utrykninger i Jevnaker reduseres vesentlig. Endringer knyttet til politireformen, styrker trolig betydningen av brann og rednings betydning som utrykningsetat lokalt.

Selvkostområdet vann og avløp

Kapasiteten på vann og avløp er en viktig forutsetning for vekst. Siden kommunen forventer økt befolkningsvekst de kommende år, har det vært viktig å gjøre vurderinger rundt kapasiteten. Det ligger ikke an til behov for vesentlige endringer de første ti årene. Det må investeres noe på et ekstra rensetrinn på renseanlegget, men dette planlegges først i 2019.

Dette gjør at det ikke foreslås økninger i vann og avløpsgebyrer de kommende år.

Vanndirektivet og handlingsplan for Vannområdet Randsfjorden, stiller krav til reduserte utslipp til vassdrag. Reduserte antall spredte avløp er en del av denne handlingsplanen. Jevnaker har prosentvis færre antall spredte avløp enn våre nabokommuner. Likevel investeres framføring av kommunalt vann- og avløpsnett i 2018, som gjør det mulig å redusere spredte avløp ytterligere.

Rammetabell 2018 - 2021

	2018	2019	2020	2021
Grunnlag for budsjett (gjeldende budsjett per 01.10.17)	-7 436	-7 436	-7 436	-7 436
Helårsvirkning av sentralt lønnsoppgjør	0			
Rammeendring	0	0	0	0
Netto driftsramme	-7 436	-7 436	-7 436	-7 436
Nye tiltak/ endrede behov				
Sum rammeendring	0			
Sum rammeendring	0	0	0	0

3.7 Regionalt samarbeid

Jevnaker kommune deltar i to regionrådssamarbeid: Regionrådet for Hadeland og Rådet for Ringeriksregionen. Økt satsing på samferdsel og næringsutvikling/omstilling, samt posisjonering av området overfor nasjonale beslutningstakere, skjer primært gjennom disse samarbeidene. Kommunen er også medlem av Osloregionen. Markedsføring av Jevnaker for tilflytting av nye innbyggere og næringsliv skjer også gjennom regionalt samarbeid, først og fremst gjennom Ringerike Utvikling AS. RU er alle tre kommunenes verktøy for befolkningsutvikling og næringsetableringer. Kommunene gjorde vedtak om å styrke RU i 2016. Grunnfinansieringen av RU reduseres en del i 2018, men det er i alle kommunene satt av penger til prosjektrettede tiltak. Jevnaker er tilfreds med hvordan RU løser sine oppgaver.

Regionrådet for Hadeland har også et profileringsprosjekt gående: «Hadeland nært og naturlig». Jevnaker blir profilert også gjennom disse kanalene. Det benyttes regionale og lokale utviklingsmidler i Hadelandsregionen til prosjektet.

Jevnaker kommune deltar med utviklingsmidler i Regionrådet for Hadeland. Sammen med partnerskapsmidler fra fylkeskommunene benyttes til søkbare midler for utviklingsprosjekter. Jevnakers bidrag er 333 333 kr. Fra 2018 bidrar Jevnaker kommune ikke med utviklingsmidler til Rådet for Ringeriksregionen, siden Buskerud fylkeskommune ikke lenger har midler til formålet.

Begge regionrådene driver aktiv påvirkning av relevante beslutningstakere for å få realisert de planlagte samferdselsprosjektene i regionen.

3.8 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid (IKS) er etablert når Jevnaker og en eller flere av våre nabokommuner samarbeider om å tilby tjenester til våre innbyggere. Hensikten er å tilby bedre tjenester på en mer effektiv måte. Det er først og fremst aktuelt på områder som krever spisskompetanse og fagområdet er smalt. I de fleste tilfeller vil det være én kommune (vertskommunen) som utfører tjenester på vegne av andre kommuner og som får betalt for å utføre oppgaven av samarbeidskommunene.

Jevnaker har interkommunalt samarbeid med Gran og Lunner om felles landbrukskontor og om felles innkjøpskontor med Gran som vertskommune. De tre nevnte kommunene har felles skatteoppkrever, mens Lunner og Jevnaker har felles opplæringskontor med Lunner som vertskommune. Det er inngått egne avtaler for disse IKS-samarbeidene. Samarbeidet følges opp gjennom to årlige møter (leveranser og bestilling).

Jevnaker hører til Vestre Viken Helseforetaks opptaksområde. Jevnaker har felles legevaktsordning med Ringeriksregionen og Midtre Buskerud (til sammen seks kommuner) med Ringerike som vertskommune. Øyeblikkelig-hjelp-funksjonen som del av samhandlingsreformen, er også knyttet opp mot samarbeidet gjennom legevakten og Ringerike sykehus. Ringerike kommune er vertskommune i samarbeidet med Jevnaker og Hole om Læringssenteret for voksne (opplæring av flyktninger i norsk og samfunnsfag). Ringerike er også vertskommune for bl.a. felles krisesenter, barnevernsvakt og familievernkontor.

3.9 Jevnaker Menighet

Jevnaker menighet har sendt kommunen forslag til budsjett, datert 13.10.17 (se vedlegg). I budsjettet er det lagt inn en økning i overføringen på kr 31.000. Driftstilskuddet til Jevnaker Menighet i 2018 blir dermed kr 4 550 750.

I investeringsbudsjettet for 2018 er det lagt inn 1,6 mill. kr (netto) til videre utvidelse av Jevnaker kirkegård, med ny parkeringsplass og driftsbygg. Dette gir en totalramme på prosjektet på 6 mill. kr. Det er også lagt inn 0,28 mill. kr til brannsikring av både Jevnaker og Randsfjord kirker. Investeringsstilskuddet for 2018 utgjør dermed 1,88 mill. kr. Det vises til investeringsoversikten, skjema 2B, når det gjelder øvrige investeringer i planperioden.

4. INVESTERINGER 2018-2021

4.1 Innledning

Det er vedtatt relativt store investeringer i 2018, mens det for resten av planperioden er redusert betraktelig. Utvidelse av Bergerbakken skole til 1-7 skole, samt investering i VA-infrastruktur (vann og avløp) i forbindelse med ny E16, utgjør største andelen av investeringsbudsjettet i 2018.

Det er foretatt en omfattende gjennomgang på tvers av alle tjenesteområder der behov, løsning og måloppnåelse er lagt til grunn for prioriteringene. Ordinære vedlikeholdsoppgaver ivaretas over driftsbudsjettet.

Investeringspostene i 2018 er nærmere omtalt under.

4.2 Investeringer med finansiering

Budsjettskjema 2A Hovedoversikt investering (tall i 1.000,- kr)

	Regnskap 2016	Oppr. Budsj. 2017	Just Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i anleggsmidler (fra 2B)	52 759	78 751	113 415	131 454	17 643	16 580	24 600
Utlån og forskutteringer	3 533	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Kjøp av aksjer og andeler	6 404	1 400	1 400	1 400	1 500	1 700	1 800
Avdrag på lån	2 857	1 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	189	0	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	65 743	83 651	118 315	136 854	23 143	22 280	30 400
Finansiert slik:							
Bruk av lånemidler (nytt låneopptak)	46 153	64 599	83 699	103 064	13 953	13 314	21 110
Bruk av tidligere års ubrukte lånem.	0	0	0	0	0	0	0
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 143	2 000	5 500	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	3 000	300	2 500	4 400	300	300	300
Kompensasjon for merverdiavgift	7 578	10 752	17 212	22 390	1 890	1 666	1 990
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	3 440	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	62 314	79 651	110 911	132 854	19 143	18 280	26 400
Overført fra driftsregnskapet	10	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger (fond)	3 418	4 000	7 405	4 000	4 000	4 000	4 000
Sum finansiering	65 743	83 651	118 315	136 854	23 143	22 280	30 400
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0	0

Investering i anleggsmidler

Totale investeringer i henhold til budsjettskjema 2B.

Utlån og forskutteringer

Det er budsjettet med utlån og forskutteringer i form av startlånsmidler fra Husbanken.

Etterspørselen etter startlån har de to siste årene vært nokså stabil, men økning i boligprisene og

bankenes nye retningslinjer for utlån har gjort at beløpene det søkes om er stadig høyere. Det foreslås innlån av 3 mill. kr årlig til dette formålet.

Kjøp av aksjer og andeler

Denne posten omfatter egenkapitalinnskudd i KLP.

Avdrag

Avdrag som utgiftsføres i investeringsregnskapet gjelder avdrag på formidlingslån (startlån). Ekstraordinær innbetaling på lån og ekstraordinær nedbetaling av gjeld utgiftsføres også i investeringsregnskapet. Det er ikke lagt inn midler til å kunne foreta ekstraordinær nedbetaling av kommunens lånegjeld i planperioden. Ordinære avdrag utgiftsføres i driftsregnskapet.

Avsetninger

Det er ikke budsjettet med avsetninger til investeringer i planperioden.

Årets finansieringsbehov

Sier hvilke utgifter som det må finnes finansiering til i budsjettet/planperioden. For 2018 er årets finansieringsbehov på 136,854 mill. kr.

Bruk av lånemidler (årets låneopptak)

Av totalt finansieringsbehov i 2018 er det behov for å finansiere utgiftene med nytt låneopptak på 103.064.500 kr. Dette er inkl. 3 mill. kr i opptak av startlånsmidler i Husbanken. Budsjettet låneopptak i hele planperioden utgjør 150,8 mill. kr, mens beregnet avdrag utgjør 101,5 mill. kr. Nye låneopptak overstiger det som blir betalt i avdrag hvert år over driften og medfører dermed en stadig større rentebelastning og derved redusert framtidig handlingsrom. Dette betyr enda mer krevende prioriteringer i årene som kommer.

Bruk av tidligere års ubrukte lånemidler

Bruk av tidligere års ubrukte lånemidler er midler som i tidligere år er nedbudsjettet på grunn av for eksempel tidsforskyving eller mindreforbruk på avsluttede prosjekter. Disse midlene kommer inn her som finansiering. For året 2018 er det ikke lagt inn bruk av ubrukte lånemidler. Tidsforskyvning i forbindelse med ikke avsluttede prosjekter vil føre til ubrukte lånemidler per utgangen av 2017. Dette vil komme som budsjettkorrigeringer i henholdsvis 2017 og ved re-budsjettering i 2018.

Tilskudd til investeringer

Gjelder tilskudd knyttet til bygging av Bergerbakken skole. Herav spillemidler på 4 mill. kr samt tilskudd fra Innovasjon Norge på 0,4 mill. kr for bruk av massivt tre.

Mottatte avdrag på lån og refusjoner

Gjelder mottatt avdrag på formidlingslån (startlån) fra låntakere.

Andre inntekter

Gjelder eventuelle tilskudd fra private.

Momskompensasjon

Momskompensasjon påløpt i investeringsregnskapet.

Bruk av avsetninger (fond)

Her budsjetteres den andelen av investeringene som er planlagt finansiert med egenkapital (fondsmidler). I 2018 er det forutsatt egenfinansiering med 4 mill. kr ved bruk av disposisjonsfond. I de øvrige årene er det også forutsatt brukt 4 mill. kr årlig. For at kommunens reserver ikke skal tappes for mye, er det viktig at det hvert år budsjetteres med midler til avsetning i driftsregnskapet slik at reservene får påfyll.

Sum finansiering

Summen av all finansiering som totalt skal tilsvare årets finansieringsbehov.

Udekket/udisponert

Udekket behov/udisponerte midler er lik = 0. Investeringsbudsjettet er i balanse.

4.3 Budsjettskjema 2B Investeringsprosjektene

Alle tall i 1 000 kr

INVESTERINGSPROSJEKTER	Budsjett	Justert budsjett	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2017	2017	per 30.09.17	2018	2019	2020	2021
VANN							
Rehab ledningsnett - vann	1 000	1 000	95	2 000	1 000	1 000	1 000
Infrastruktur VA - Storetjern - Kanada (E16)	11 728	11 728	1 137	11 729			
Vannledning Samsmoen, Bergermoen, Bergermotun	500	500	4				
Redundant - styringssystem for vannproduksjon				850			
AVLØP							
Rehab ledningsnett - avløp	1 000	1 000	95	2 000	1 000	1 000	1 000
Betongrehab. Rensebassenger						3 000	
Kjerraten pumpestasjon m/ledning						2 000	
SUM VANN OG AVLØP	14 228	14 228	1 330	16 579	2 000	7 000	2 000
KLIMA OG ENERGIPLAN							
Klima og energiplan		400					
Energioptimalisering av kommunale bygg		2 836	768				
MASKINER OG KJØRETØYER							
Maskiner og utstyr	500	500		1 730	500	1 800	
Mannskapsbil brann og redning	380	3 354	3 154				
Isprepareringsmaskin		1 795					
VEI							
Rehab vei/samferdselstiltak/trafikkisikring (25%)	9 800	11 055	6 546	3 900	5 000	5 000	5 000
Strandpromenade		1 000					
KOMMUNAL EIENDOM / BYGG							
Tomte og bolig kjøp/salg	4 000	4 000	543				
Påkostn kommunal eiendomsmasse	1 450	2 608	1 927	2 090	2 630	1 300	1 300
Jevnaker idrettshall, idrettsanlegg	150	919	848	500	720		
Bergermoen - utvidelse verksted							4 000
Bakkeli	0	7 000	632				
Rehabilitering Ljungberggården	470	611	54	500			
Jors - bygg og uteområder	1 193	1 193	603	800	1 113	280	
Skolebygg og uteområder	2 470	2 947	879	2 330	200		
Skillevegger dusj Jevnaker skole/hall	0	330	78				
Bergerbakken skole - utvidelse 1-7	35 000	35 374	4 625	97 000			
Toso skole - inventar	215	215	215				
Barnehagebygg og uteområder	150	400	196	1 350			
Samsmoen bhg. 2 nye avdelinger	0	13 166	13 684				
IKT							
IKT-utstyr	2 705	3 446	2 629	2 795	600	600	300

INVESTERINGSPROSJEKTER	Budsjett	Justert budsjett	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2017	2017	per 30.09.17	2018	2019	2020	2021
JEVNAKER MENIGHET - INVESTERINGSTILSKUDD							
Orgel	1 880	1 880	0				
Jevnaker kirkegård, p-plass og driftsbygning	4 000	4 000	0	1 600			
Jevnaker kirke, oppussing toalettanlegg						600	
Jevnaker gravkapell - restaurering					2 000		
Brannsikring Jevnaker og Randsfjord Kirke	160	160	0	280	1 600		
Randsfjord kirke - innvendig restaurering					1 280		
Randsfjord kirkegård - utvidelse							12 000
Randsborg menighetshus - omb. Toaletter				0			
SUM TOTALT	78 751	113 415	38 712	131 454	17 643	16 580	24 600

Vann og avløp:

I forbindelse med fremføring av ny E-16 må noe av avløpsnettet fra Kanadaveien til Stortjern legges om. I denne forbindelse har kommunen, Statens vegvesen, Glitre og Telenor inngått avtale om å dele kostnadene for legging av nytt vann og avløpsnett, strømforsyning og noe bedre internettforbindelse til Stortjern. Arbeidet er godt i gang og skal fullføres i 2018. Investeringene vil føre til avvikling av mange spredte avløp. Det ligger ikke an til at investeringene vil medføre økning av gebyrer på vann og avløp.

Kommunen har et generelt etterslep på utskifting av gammelt vann- og avløpsnett og det legges derfor opp til betydelig utskiftning av VA-nettet i 2018.

Maskiner og kjøretøyer.

Det er behov for utskiftning av utslitt redskap, samt innkjøp av noe nytt for å rasjonalisere driften. Blant annet foreslås innkjøp av en ny traktor til vaktmestertjenesten, som vil gjøre det mulig å utrette mer arbeid med eget utstyr både på stadionområdet og ute på de ulike tjenesteområder.

Rehabilitering av vei, samferdselstiltak og trafikksikkerhet

Det er vedtatt å bruke 1,6 mill. kr til rehabilitering av Nesgata samt 1 mill. kr til trafikksikkerhetstiltak i 2018. Rehabilitering av Nesgata lå inne i budsjettet for 2017, men siden det ble oppdaget lekkasje i vann og avløpsnettet som igjen medførte omfattende graving, ble asfaltering og oppgradering av gata i henhold til gatebruksveileder utsatt til våren 2018.

Den fireårige planen med å skifte ut kvikksølvlamper til led-lamper fortsetter i 2018. Dette er et EU-krav siden det er forbud mot kvikksølvlamper (glødelamper). I følge planen skal alle lamper være skiftet i 2019. Totalkostnad for utskiftningen blir ca. 5 mill. kr.

Kommunal eiendomsmasse:

En vedlikeholdsplan for kommunale bygg er under arbeid. Det settes av midler til investeringer på kommunal eiendomsmasse. Tiltakene er behovsprøvd og handler i hovedsak om rasjonalisering av drift, samt nødvendige utbedringer av teknisk karakter. Blant annet er det behov for mindre ombygging av Servicetorget for å kunne gjennomføre adgangskontroll og sikre driften.

Stadion og idrettsanlegg:

Det settes av investeringsmidler ved stadion, blant annet for å lagre utstyr og maskiner.

Uteområder på skoler og barnehager:

Mange av uteområdene til skoler og barnehager er slitt og trenger opprustning og fornyelse. Dette henger også sammen med mål om fysisk aktivitet og læring.

Utvidelse av Bergerbakken skole:

Det ble i 2017 vedtatt å bygge ut Bergerbakken skole fra 1-4 til 1-7 trinn. Ved utvidelsen får Jevnaker også en ren ungdomsskole. Utbyggingen er prosjektert og entreprenør er valgt etter anbudskonkurranse. Byggingen vil i all vesentlighet blir utført i 2018. Ved skolestart i 2018 vil den nye fløya være ferdig og undervisningen i den gamle delen som skal ombygges, kan flyttes hit. Fra skolestart og ut året skal deler av den gamle fløya rehabiliteres og skal være ferdigstilt før jul 2018.

IKT

Trådløst nettverk: Det er behov for et nytt og utbedret trådløst nett i kommunen. Dagens løsning er ikke tidsriktig med hensyn til stabilitet, sikkerhet, funksjonalitet og skalérbarhet. Vi får også utvidet dekningen til å inkludere områder hvor det finns i dag.

Sikkerhets- og brannmurløsning: Det er nødvendig å investere i nyere teknologi som har de sikkerhetsfunksjoner og muligheter som er nødvendig til å takle dagens komplekse drift og trusselbilde.

I tillegg foreslås det investeringer til kjøp av elektronisk innloggingsløsning for elevene, kjøp av pc'er til 8.trinn, etablering av sikker sone for oppvekstområdet, anskaffelse av KGV (konkurransegjennomføringsverktøy) samt redesign av nytt nettsted.

5. VEDLEGG

- Økonomisk oversikt drift (foreløpig)
- Økonomisk oversikt investering (foreløpig)
- Budsjettforslag fra Jevnaker Menighet

Øvrige budsjettvedtak:

Renter på fond

Renter på bundne drifts- og investeringsfond avsettes i henhold til forskrifter og rundskriv. Renter på øvrige fond inngår i driften.

Godtgjørelse til ordfører

Fastsatt i henhold til reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår, k-sak 122/11.

Låneopptak

Nytt låneopptak til investeringsformål fastsettes i henhold til skjema 2A til kr 103 045 500 for 2018. Dette er inkl. 3 mill. kr i opptak av startlånmidler i Husbanken.

Gebyrer og betalingssatser 2018

Vedtatt i henhold til vedlagte dokument.